

Televizijsko izvještavanje o pravima životinja

Vukelić, Hana

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, The Faculty of Political Science / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet političkih znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:114:188391>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom](#).

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-28**

Repository / Repozitorij:

[FPSZG repository - master's thesis of students of political science and journalism / postgraduate specialist studies / dissertations](#)

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Preddiplomski studij novinarstva

Hana Vukelić

**Televizijsko izvještavanje o pravima životinja:
Druga šansa za život**

Zagreb, 2024.

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Preddiplomski studij novinarstva

Hana Vukelić

**Televizijsko izvještavanje o pravima životinja:
Druga šansa za život**

Mentorica: doc.dr.sc. Petra Kovačević
Studentica: Hana Vukelić

Zagreb, rujan 2024.

Izjavljujem da sam završni rad „Televizijsko izvještavanje o pravima životinja: Druga šansa za život“ , koji sam predala na ocjenu mentorici doc. dr. sc. Petri Kovačević, napisala samostalno i da je u potpunosti riječ o mojem autorskom radu. Također, izjavljujem da dotični rad nije objavljen ni korišten u svrhe ispunjenja nastavnih obaveza na ovom ili nekom drugom učilištu, te da na temelju njega nisam stekla ECTS bodove.

Nadalje, izjavljujem da sam u radu poštivala etička pravila znanstvenog i akademskog rada, a posebno članke 16-19. Etičkoga kodeksa Sveučilišta u Zagrebu.

Hana Vukelić

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Životinje u kućanstvima i u medijima.....	2
2.1 Zagovaračka uloga novinarstva.....	3
2.2 Dobrobiti kućnih ljubimaca.....	4
2.3 Napuštanje kućnih ljubimaca.....	5
2.4 Medijsko izvještavanje o pravima životinja.....	6
3. Istraživački fokus.....	7
4. Kreativni pristup.....	7
4.1 Sinopsis.....	8
4.2 Metode istraživanja u audiovizualnom radu.....	8
4.3 Pristup.....	10
5. Scenarij ili TV tekst.....	11
6. Rasprava i zaključak.....	16
7. Literatura.....	17
8. Prilozi.....	19
8.1 Transkripti intervjua sa sugovornicima.....	19
8.2 Priprema - televizijski prilog: Druga šansa za život.....	32

Sažetak

Tema zaštite životinja, iako sve prisutnija u javnoj sferi, i dalje predstavlja značajan izazov u suvremenom društvu. Usprkos sve većem napretku u podizanju svijesti o pravima životinja, problem napuštenih životinja ostaje ozbiljan, dok su azili često posljednje utočište za mnoge od njih. Ovaj rad posvećen je istraživanju svijeta brige o životinjama putem audiovizualne problemske reportaže, čime se omogućuje prikaz složenosti ove problematike na višedimenzionalan način. Temelji ovog pismenog rada su na zagovaračkom ili „advocacy“ pristupu u novinarstvu, kojemu je cilj nekoj se temi približiti emocionalno te osvijestiti javnost o njenoj važnosti. Ova tema je od javnog značaja, stoga je bilo važno što vjerodostojnije prenijeti iskustva sugovornika koji su svoj život posvetili životinjama.

Da bi se postigao cilj vjerodostojnosti, ali i približavanja javnosti na emocionalan način, najvažnija je bila priprema i razgovor sa sugovornicima. Korištenjem različitih elemenata, rad nastoji pružiti dublji uvid u razne aspekte zaštite i udomljavanja napuštenih životinja, te na taj način prikazati kako se društvo nosi s ovim izazovom. Cilj televizijske reportaže bio je detaljno istražiti različite pristupe zaštiti i udomljavanju životinja kroz razgovore s pojedincima i organizacijama koje su na različite načine uključene u brigu o napuštenim životinjama. Kroz intervju s pravnim stručnjacima, volonterima, aktivistima i udomiteljima, rad prikazuje njihovu svakodnevnu borbu, posvećenost i strast prema ovoj plemenitoj misiji. Na taj način se nastoji osvijetliti složenost problema te inspirirati širu javnost da se aktivno uključi u njegovo rješavanje, što je ujedno cilj zagovaračkog novinarstva.

S obzirom na složenost pitanja zaštite životinja, korištenje audiovizualnih sredstava u ovom radu pokazalo se ključnim za stvaranje potpunijeg razumijevanja. Vizualni prikazi stanja u kojem se životinje nalaze omogućuju dublji i emocionalniji doživljaj nego kroz pisani tekst. Kombinacijom riječi, slike i zagovaračkog tipa novinarstva, rad pruža cjelovit uvid u problematiku napuštenih životinja te promiče svijest o važnosti djelovanja u zaštiti životinja.

Ključne riječi: Zagovaračko novinarstvo; televizijska reportaža; uloga novinarstva; zaštita životinja; prava životinja

1. Uvod

Opće načelo Kodeksa časti hrvatskih novinara jest da su „novinari dužni braniti ljudska prava, dostojanstvo, slobode i vrijednosti, uvažavati pluralizam ideja i nazora, opirati se svim oblicima cenzure, pridonositi jačanju pravne države i kao dio javnosti sudjelovati u demokratskoj kontroli moći i vlasti...Njihova je obveza pridržavati se profesionalnih etičkih načela” (Hrvatsko novinarsko društvo, 2009:1). U ovom slučaju, ovaj televizijski prilog brani prava životinja i njihovu dobrobit te blagostanje.

Važno je razjasniti zašto je baš ova tema relevantna; u zagovaračkom novinarstvu, biraju se teme koje su manje zastupljene, odnosno marginalizirane. Životinje se same ne mogu braniti, stoga je odlučeno da će tema ovog rada biti njihova zaštita, a pogled iznutra pružili su ljudi koji se o njima najviše brinu. Novinar oblikuje javno mnijenje plasiranjem priča u javnost, a smatra se da baš ova tema zaslužuje pozornost javnosti. Napušteni, zanemareni, zlostavljani i fizički ozlijeđeni – ovo su neki od ozbiljnih problema s kojima se suočavaju životinje u Hrvatskoj. Organizacije koje se bave zaštitom životinja, poput Prijatelja životinja i Udruge Pobjeda, neumorno se bore za poboljšanje standarda života životinja i ukidanje ovakvih praksi. Primjer toga je dugogodišnja inicijativa „Zabranimo lanac“, koju su pokrenuli navedeni subjekti, koja je rezultirala donošenjem zakona koji zabranjuje stalno držanje životinja na lancu (Prijatelji životinja, 2016).

Zaštita i udomljavanje životinja predstavljaju važna društvena pitanja zbog etičkih, pravnih i zdravstvenih razloga, što je povod zagovaračkog pristupa ovom radu. Vlasnici životinja imaju obvezu osigurati odgovarajuću brigu i uvjete za svoje ljubimce, a zanemarivanje tih obveza mora se regulirati zakonom. Osim zakonske regulative, od esencijalne je važnosti i svakodnevna skrb i podrška životinjama, uključujući udomljavanje umjesto kupnje. Masovni uzgoj specifičnih pasmina, često uzrokovan zaradom, dovodi do značajnih zdravstvenih problema kod životinja. Prema stručnim stavovima veterinarara, uzgoj i prodaja životinja nisu etični i ne bi trebali biti praksa. Europska konvencija o zaštiti kućnih ljubimaca, koja je potpisana 1987. i stupila na snagu 1992. godine, uspostavlja minimalne standarde za dobrobit kućnih ljubimaca.

Članak 3. ove konvencije propisuje da se životinjama ne smije uzrokovati nepotrebna bol, patnja ili uznemirenost, dok članak 4. nalaže da svaka osoba koja se brine o kućnom ljubimcu mora osigurati adekvatan smještaj i njegu koja uzima u obzir etološke potrebe životinje (Vijeće Europe, 1987). Zaštita i udomljavanje životinja utječu na etičke standarde i humane norme unutar zajednice.

Loš tretman životinja odražava opću kulturnu i moralnu klimu u društvu, dok se pravilan odnos prema životinjama smatra odrazom socijalne odgovornosti i suosjećanja. Novinari i novinarstvo igraju ključnu ulogu u podizanju svijesti o problemima zaštite životinja i udomljavanja. Kroz izvještavanje o slučajevima zlostavljanja i zanemarivanja, doprinose osvještavanju javnosti o ozbiljnosti problema i potiču društvenu i zakonsku promjenu. Izvještavanje o inicijativama, zakonodavnim promjenama i pozitivnim primjerima u praksi može potaknuti javnu podršku i angažman, a upravo iz tih razloga udomljavanje životinja je tema ovog rada. Audio – vizualnim načinom obrade ove teme osvještavamo javnost na najefikasniji način, kroz sliku.

U radu su prikazane svakodnevne situacije kroz koje prolazi svaki od sugovornika. Njihova borba sa sustavom i rastućim brojem životinja kojima treba pomoć je glavna tema ove reportaže, a životinje su prikazane u najranjivijim situacijama kako bi se podigla svijest javnosti o problemu. Prikazani su različiti načini brige o životinjama od različitih sugovornika, a sve kako bi javnost uvidjela da postoje i drugi načini pomaganja unesrećenim životinjama, osim udomljavanja.

2. Životinje u kućanstvima i u medijima

Iako su pravno zaštićene, životinje i dalje trebaju svakodnevnu stvarnu zaštitu jer se broj napuštenih životinja svake godine samo u Hrvatskoj popne na deset tisuća (Prijatelji životinja, 2021). U televizijskoj reportaži primijenjen je zagovarački pristup kako bi osvijestio javnost o važnosti očuvanja njihove dobrobiti, jer životinje su tema od javnog značaja.

2.1 Zagovaračka uloga novinarstva

Ključno je razumjeti zašto se neka tema obrađuje. Svaki novinar teži beskompromisnoj objektivnosti u izvještavanju neke teme jer je objektivnost ključna za novinarski “zlatni standard”. Biti novinar znači 'biti neutralan i distanciran zapisničar 'stvarnosti' stvarajući za čitatelja pouzdan prikaz događaja utemeljen na činjenicama' (McQuail, 2013:210). U samom Etičkom kodeksu hrvatskih novinara objektivnost je važna stavka: “Novinar se ne smije baviti poslovima koji bi mogli ugroziti njegovu neovisnost, objektivnost i samostalnost prosuđivanja, narušavajući njegov novinarski dignitet” (Hrvatsko novinarsko društvo, 2009:3). No, u rijetkim slučajevima, kada je tema od javnog interesa i važnosti, postoji podvrsta novinarstva koja si dozvoljava malo odstupanje od standarda. Zagovaračko novinarstvo ima posebnu važnost; ono “teško predstavlja iskorak u stvaranju vijesti; radi se o konzervativnom pristupu s dozom kreativnosti u upravljanju vijestima koji kapitalizira pristranosti suvremenog novinarstva za postizanje ciljeva socijalne pravde” (Waisboard, 2008:378). Fisher (2016:713) naglašava da zagovaračko novinarstvo nije jednostavna dihotomija, već postoji na kontinuumu koji varira ovisno o svrsi istraživanja. Unutar tog kontinuumu, novinari zauzimaju različite pozicije, pri čemu je presudno da njihove namjere budu jasne i prepoznatljive, kako bi se izbjegla obmana javnosti. Iako mnogi novinari teže neutralnosti i nepristranosti, čak i kroz tu neutralnost mogu implicitno izraziti svoje stavove, primjerice izborom tema o kojima pišu ili načinom na koji opremaju svoje članke. Fisher (2016) to definira kao „suptilne oblike zagovaračkog novinarstva“ (Fisher, 2016:712). Zagovaračko novinarstvo ima posebnu vrijednost u istraživanju nedovoljno pokrivenih i marginaliziranih tema te u skretanju pozornosti na zaboravljena društvena pitanja. Fisher (2016) ističe da zagovaračko novinarstvo može igrati ključnu ulogu u podizanju svijesti i mobiliziranju javnosti oko važnih društvenih pitanja (Fisher, 2016:714).

No, jednako je važno da postoji jasna distinkcija između zagovaračkog novinarstva i aktivizma. Iako dovoljno slični, postoje razlike koje odvajaju aktivizam od novinarstva koje zagovara neku socijalnu temu. Zagovaračko novinarstvo može se definirati kao “svaki pokušaj utjecaja na odluke institucionalne elite u ime kolektivnog interesa” (Jenkins, 1987:297).

S druge strane, aktivizam je “korištenje izravne i često snažne akcije za izazivanje opresivnih odnosa moći ili ideologija” (Ophélie, 2016:757–758). Televizijska reportaža bavi se temom zaštite životinja koje ne mogu same braniti svoja prava, a njihova zaštita uređena je zakonima Europske unije i posebnim zakonima u Republici Hrvatskoj. U tom kontekstu, zagovaračko novinarstvo može igrati presudnu ulogu u podizanju svijesti i poticanju promjena u društvu. Novinar sudjeluje i posreduje u oblikovanju javnog mnijenja, plasira vijesti u javnost te servira informacije građanima. Zaštita životinja tema je od javnog značaja, a takve teme, kao što su životinje, zdravlje ili klimatske promjene, potiču društvene promjene te građansku uključenost.

“Polazeći od načela da su u demokratskom društvu javna glasila slobodna, samostalna, istraživačka i otvorena za različita i raznolika mišljenja, novinar za svoj rad snosi odgovornost pred javnošću, zakonom i svojom profesionalnom organizacijom. Iznošenjem vlastitog i kritičkog stajališta u traganju za istinom, kao osnovnim načelom u profesionalnom radu, novinar aktivno sudjeluje u stvaranju javnog mnijenja i kolektivnom rasuđivanju o temama od javnog interesa”, napisano je u HND-ovom Kodeksu časti (2009:1). U ovom specifičnom slučaju, rad informira javnost o potrebitosti zaštite životinja i njihovoj dobrobiti.

2.2 Dobrobiti kućnih ljubimaca

Prema Zakonu o zaštiti životinja u Hrvatskoj, kućni ljubimci definirani su kao "životinje koje čovjek drži zbog društva, zaštite i pomoći ili zbog zanimanja za te životinje" (Hrvatski sabor, 2017). Europski parlament također naglašava da su "životinje čuvstvena bića" te da Europska unija posvećuje "punu pažnju zahtjevima za dobrobit životinja" (Europski Parlament, 2020). Jedna od pionirskih studija u području ljudske percepcije o kućnim ljubimcima, je istraživanje koje je provela Cain (1985) na uzorku od 896 obitelji vojnika u Americi. Autorica je došla do zaključka da 68% ispitanika smatra svoje kućne ljubimce potpuno punopravnim članovima obitelji, dok 70% percipira ljubimce kao čimbenik koji značajno doprinosi ukupnoj razini obiteljske sreće. Otprilike 50% obitelji izvijestilo je da njihovi ljubimci prepoznaju kada se netko osjeća loše ili je uzrujan. Nadalje, oko 77% obitelji vjeruje da ih njihovi ljubimci razumiju, 73% smatra da kućni ljubimci komuniciraju s njima.

Također, brojne studije potvrđuju da posjedovanje kućnih ljubimaca ima pozitivan utjecaj na mentalno i fizičko zdravlje ljudi. Prema Američkom društvu za prevenciju okrutnosti prema životinjama (ASPCA), vlasnici kućnih ljubimaca pokazuju niže razine stresa, anksioznosti i depresije te ostvaruju bolju socijalnu interakciju (Mubanga, Byberg, Nowak, 2017). Djeca koja su od rane dobi izložena kontaktu s mačkama i psima također pokazuju smanjeni rizik od razvoja astme (Stockholm i dr., 2017).

2.3 Napuštanje kućnih ljubimaca

Bez obzira na ove studije, životinje su i dalje svakodnevno ostavljene i napuštene. Sudbina napuštenih kućnih ljubimaca gotovo je uvijek tragična. Samo najsretnije životinje dođu do skloništa, preuzimaju ih nadležne institucije ili ih udomljaju građani, a mnoge druge ostaju prepuštene ulici, gdje su prisiljene same brinuti o svom preživljavanju. Životinje lualice često su žedne, gladne te izložene ekstremnim vremenskim uvjetima. Bez odgovarajuće veterinarske skrbi, skloništa i hrane, prije ili kasnije obolijevaju i ugibaju. (Four Paws, 2023). Nekontrolirano razmnožavanje napuštenih i ne-steriliziranih životinja dodatno pridonosi već ionako ozbiljnom problemu prenapučenosti životinja na ulicama, čime se rađaju nove generacije lualica, osuđene na život u teškim uvjetima. Istraživanja pokazuju kako broj napuštenih životinja nije malen. Američko društvo za prevenciju okrutnosti prema životinjama procjenjuje da se svake godine u Sjedinjenim Američkim Državama u skloništa primi između pet i sedam milijuna kućnih ljubimaca (ASPCA, 2019) . U Ujedinjenom Kraljevstvu, istraživanje DogsTrust pokazalo je kako je u periodu od godinu dana između 2016. i 2017. napušteno preko 66 tisuća pasa (DogsTrust, 2017). Po podacima Prijatelja životinja, u Hrvatskoj se godišnje napusti oko 10 tisuća životinja (Prijatelji životinja, 2021).

2.4 Medijsko izvještavanje o pravima životinja

Mediji i društvene mreže moćan su alat u širenju neke poruke ili osvještavanju javnosti o problemu. Istraživanje ASPCA iz 2018. je pokazalo kako su društvene mreže pomogle azilima da povećaju broj udomljenih životinja za 66 posto (ASPCA, 2018). Prema istraživanju provedenom među više od 800 stručnjaka i volontera zaposlenih u skloništima za životinje, službama za spašavanje te općinskim agencijama, korištenje društvenih medija unutar ove skupine učinilo je značajnu razliku. Komunikacijski alati poput Facebooka, Instagrama i X-a (tadašnjeg Twittera) odigrali su ključnu ulogu u povećanju javne podrške te su omogućili spašavanje većeg broja životinja u potrebi. Više od tri četvrtine ispitanika reklo je kako su povećali upotrebu društvenih medija tijekom protekle godine, dok 70 posto ispitanika planira povećati korištenje medija u budućnosti. Među brojnim pozitivnim učincima korištenja društvenih medija, ispitanici su istaknuli povećanje opće svijesti o njihovoj organizaciji (86 posto), porast broja udomljenja životinja (66 posto) te povećanje udomljenja teško smjestivih životinja, poput starijih kućnih ljubimaca i onih s zdravstvenim poteškoćama (55 posto) (ASPCA, 2018). Mediji izravno pomažu u širenju neke poruke i mobiliziranju publike, po podacima Aji (2021). „Uloga društvenih medija u procesu mobilizacije društvenih pokreta posebno se ističe kroz njihovu sposobnost smanjenja troškova sudjelovanja. Društveni mediji smanjuju troškove koordinacije i komunikacije, pružajući mogućnost svima da se pridruže društvenim pokretima. Osim toga, društveni mediji skraćuju udaljenost između publike i pokreta, čineći proces regrutacije i pristupa informacijama jednostavnijim. Također, potiču osjećaj kolektivnog identiteta koji vodi ka stvaranju zajednice. Ovaj osjećaj dodatno učvršćuje snažan komunikacijski sustav, omogućujući povezivanje pojedinaca s istim ili različitim stavovima” (Aji, 2019:227).

Utjecaj medija može imati negativne posljedice na populaciju određenih životinjskih vrsta, osobito kada dolazi do prekomjerne eksploatacije i medijske glorifikacije specifičnih pasmina. Medijska pokrivenost i popularizacija određenih životinja kroz filmove i druge oblike masovne komunikacije mogu dovesti do inflacije u broju tih vrsta, što često rezultira njihovim povećanim napuštanjem i završavanjem u skloništima. Primjerice, osiguravajuća tvrtka za životinje Animal Friends iz Ujedinjenog Kraljevstva navodi kako su mediji i filmovi značajno utjecali na porast popularnosti njemačkih ovčara zahvaljujući liku Rin Tin Tin-a, kao i dugodlakih škotskih ovčara zbog lika Lassie.

Međutim, ta popularnost imala je negativne posljedice; nekoliko godina kasnije, njemački ovčari postali su jedna od najčešće napuštanih pasmina u skloništima (Animal Friends, 2015).

3. Istraživački fokus

Glavna tema ovog rada jest korištenje elemenata zagovaračkog novinarstva u izradi televizijske reportaže o pravima životinja i njihovoj zaštiti, s ciljem osvještavanja publike o ovoj temi. Kao što je prethodno utvrđeno, tisuće životinja završava na ulici svake godine. Središnje pitanje reportaže jest zašto se životinje napuštaju te kako im pomoći na različite načine. Životinje su pravno zaštićene, a posebice kućni ljubimci, te je cilj da se ovim audio vizualnim radom pokaže važnost i nužnost njihove zaštite. Audio – vizualnim putem prikazane su životinje u svom svakodnevnom okruženju – neke u kavezu azila, a neke u domovima svojih vlasnika. Cilj je bio slikom prikazati što vjerodostojnije i realističnije kako žive napuštene životinje, ali i ljudi koji se o njima svakodnevno brinu. Snimanja su planirana na lokacijama na kojima sugovornici vrše svoje svakodnevne poslove zbrinjavanja, kao na primjer u veterinarskoj ambulanti ili u domu privremenog udomitelja. Istovremeno, proces izrade reportaže pratio se iz perspektive implementacije zagovaračkog novinarstva i glavnih odlika ove novinarske uloge.

4. Kreativni pristup

Prema Perišin (2010:82) reportaža je novinarska vrsta koja prepričava prostorno i vremenski ograničenu priču, a odlikuje je vrstan stil. Reporter pripovijeda iz perspektive svjedoka, a cilj je da se primatelju informacije s pomoću njegova gledišta omogući da i sam proživi opisane događaje. Reportaža može imati osobnu notu i daje pogled iznutra na neki događaj (Perišin, 2010:82-83). S obzirom da je riječ o zagovaračkom pristupu u novinarstvu, sugovornici, odnosno stručnjaci i aktivisti uključeni u zaštitu i brigu o životinjama, predstavili su svoja iskustva iz prve ruke, prikazujući svakodnevne situacije s kojima se susreću – daju pogled „iznutra“. Njihove su izjave dodatno obogaćene vizualnim sadržajem kako bi se poboljšalo razumijevanje i doživljaj prezentiranih informacija.

S obzirom na važnost ove teme za sve skupine javnosti, smatralo se da je audio-vizualni prikaz najprikladniji način za kompleksno i slojevito približavanje problematike zaštite životinja. Naslov ove televizijske reportaže je „Televizijsko izvještavanje o pravima životinja: Druga šansa za život“, a unutar te teme i naslova raspravlja se o više dimenzija zaštite i životinjskih prava - od udomljavanja, pa sve do privremenog udomiteljstva i pravne te zdravstvene zaštite.

4.1 Sinopsis

Životinje svakodnevno završavaju na ulici, neplanski se razmnožavaju i ne žive u povoljnim uvjetima kod svojih vlasnika. Kada se dogode ovi problemi, ljudi različitih pozadina rade na zaštiti i skrbi tih ugroženih životinja. Pružaju im zdravstvenu pomoć i privremeni ili stalni dom. Ova reportaža istražuje kako u Hrvatskoj štitimo životinje i tko su ti ljudi koji iza te zaštite stoje te o svojim iskustvima govore iz prve ruke.

4.2 Metode istraživanja u audiovizualnom radu

Produkcija audio – vizualnog rada sastojala se od više kumulativnih koraka kako bi se kreirao efektivan narativ o spomenutoj problematici, naročito u kontekstu poboljšanja razumijevanja i interesa publike za ovu osjetljivu temu. Prije svega, bilo je važno informirati se o temi te napraviti pripremu i plan snimanja. Snimanje je bilo terensko; u ovom slučaju, to je bio odlazak u azil Dumovec, veterinarsku ambulantu Branimir Vet, dom privremene udomiteljice, dom udomitelja, u prostore udruge Prijatelji životinja te kod pravnice koja se bavi zaštitom životinja. Svaki kadar trebao je biti smislen i planiran, svaka situacija vjerodostojno prikazana, a sve kako bi gotov proizvod bio tehnički i estetski zadovoljavajući. Na terensko snimanje se odlazilo šest puta za svih šest sugovornika, a ključno je bilo sve organizirati u malom vremenskom prozoru.

Novinar treba informirati, biti točan i objektivan, te pružiti jednaku šansu svakom sugovorniku, odnosno svakoj strani. Po Maloviću, događaj o kojem novinar informira treba biti prikazan na što vjerodostojniji način (Malović, 2005:25).

Upravo zbog toga, za svakog sugovornika osmišljena su posebna i relevantna pitanja za njegov ili njezin dio rada, kako bi se vrijeme sa sugovornikom maksimalno iskoristilo te kako bi se iz sugovornika izvukle najvažnije stvari. Važno je bilo autentično prikazati svakog sugovornika; nitko od sugovornika nije dobio pitanja unaprijed niti je bilo pripreme sa strane sugovornika, bilo je važno da sve što govore – govore istinito i iz svog osobnog iskustva. Njihove izjave nisu korištene izvan konteksta, niti se s njima manipuliralo kako bi se prenijela kriva poruka, jer bez istinitog izvještavanja nema novinarstva (Malović, 2005:19).

Sugovornici koji se bave životinjama i njihovom zaštitom kao svojim primarnim poslom su odabrani nasumično, primjerice veterinar i pravnik. Svatko od njih imao je pravo na vlastito mišljenje, nije postojao krivi odgovor te je prije intervjua na što objektivniji način predstavljena ova tema. Pitanja su bila kratka i jasna, te je bilo važno da sugovornik objašnjava svoje stajalište i mišljenje, a ne da odgovara kratkim potvrdnim ili negativnim odgovorom. Pitanja su također varirala od osobe do osobe, a odgovori sugovornika su navodili slijedeće pitanje kako bi se razgovor proširio u smjeru njihova mišljenja, a ne da je intervju samo slijepo praćenje pripremljenih pitanja.

Snimanje je učinjeno u njihovom prostoru, na njihovom radnom mjestu ili u njihovom domu kako bi se osjećali ugodnije i prirodnije, a u razgovoru su gledali u novinara, a ne u kameru. Govorili su svojim prirodnim dijalektima, izražavali i gestikulirali kako bi i inače, bez uputa ili ograničavanja. Kod nekih sugovornika korištene su i sekvence njihovog svakodnevnog života s životinjama, kao na primjer sekvenca odlaska u šetnju sa životinjom.

Vizualne sekvence unaprijed su osmišljene. Snimanje prostora je bilo od jednake važnosti, jer su upravo te prostorije domovi životinja ili mjesto gdje odlaze po zdravstvenu skrb. U primjeru azila, važnije je bilo autentično i kvalitetno snimiti prostor, odnosno sklonište i životinje koje u njemu žive, nego samog sugovornika. Cilj je bio životinje što manje uznemiriti snimanjem, te ih prikazati kako obitavaju u svojim kavezima kao i svaki drugi dan. Konačno, cijeli proces je zaokružen u montaži, gdje su se izabrale tehnički najispravnije i najprikladnije snimke koje će najvjerođostojnije obuhvatiti problematiku.

4.3 Pristup

Kako bi iz slike, sugovornika te iz priloga izvukli najbolje, bilo je potrebno puno prethodnog planiranja. Za početak, kako bi uopće utvrdili što snimiti i koga uzeti za sugovornika, trebalo je ozbiljno i detaljno pristupiti temi. Bilo je važno paziti da se ne prijede granica između zagovaračkog novinarstva i aktivizma, jer su te dvije grane vrlo slične jedna drugoj. Nakon opsežnog čitanja tekstova, radova, informiranja putem raznih udruga i kanala, moglo se početi razmišljati o sugovornicima. Ljudi koji se brinu o životinjama, njihovim pravima i dobrobiti ima mnogo, a mnogo je i grana njihovog posla i sektora iz kojih na svoj način pomažu.

Kako bi dobili najširi mogući spektar iskustava, mišljenja i stavova, odlučeno je uzeti šest sugovornika, koji se na različite načine posvećuju životinjama. Odabrane su ustanove i ljudi kojima su životinje u opisu posla – azil, udruga za zaštitu životinja, udomitelj, privremena udomiteljica, veterinar te posljednje pravica koji se specijalizira za životinje. S obzirom da svaki od sugovornika ima različitu pozadinu, o svakome se trebalo informirati i kreirati pitanja specifična za tu osobu – ona nisu mogla biti univerzalna, osim nekoliko iznimki. Sugovornici su bili različiti i po pitanju razgovora – nekome je bilo dovoljno jedno pitanje da ga se potakne da ispriča cijelu svoju priču i iskustvo, a neke sugovornike je trebalo više navoditi.

Svaki sugovornik sniman je u svom prostoru: kod veterinaru su pokrivni kadrovi bili ambulanta, čekaonica, instrument za pregled životinja i recepcija, a kod udomitelja razbacane igračke i zaigrani pas. Snimani su iz različitih planova, ovisno o prostori u kojoj je snimano, izvoru svjetla, pozadini i estetici. Neki kadrovi nisu bilo tehnički ispravni, stoga je njihovo ponavljanje bilo nužno. Ključna vizualna dimenzija su životinje, tako da je uz snimanje svakog sugovornika u pozadini bio njihov kućni ljubimac, kavezi azila ili bi pak ton bio pokriven kadrovima životinja. Zvuk je bio jednako važan i strateški korišten; lavež pasa u skloništu pridonio je autentičnosti i težini teme, kao i komešanje u veterinarskoj ambulanti i igra privremeno udomljenih pasa u kući jedne od sugovornica. Sugovornicima je dopušteno da sami odluče u kojem smjeru će ići intervju – hoće li nešto kritizirati ili hvaliti, nije postojao točan odgovor na nijedno od pitanja, što je bilo naglašeno na početku samog intervjua.

5. Scenarij ili TV tekst

Naziv priloga: Druga šansa za život

Novinarka: Hana Vukelić

Snimateljica: Katarina Plantak

Montaža: Hana Vukelić

Najava: Gotovo svako kućanstvo ima, ili je nekad imalo neku vrstu kućnog ljubimca. Davno su prošla vremena kada su psi isključivo bili u dvorištima, a sada se sve češće nazivaju čovjekovim najboljim prijateljem. Ipak, gotovo svake godine, u Hrvatskoj ih na cesti završi 10 tisuća.

Poveznica na videozapis: <https://www.youtube.com/watch?v=M6oDxmjfneq>

VIDEO	AUDIO
Psi u kavezima u Dumovcu	IT TON: Lavež
Znak Dumovec, kadrovi skloništa punog pasa, nema ljudi ni posjetitelja	IT TON
Psi u azilu, po redu onako kako su opisani	OFF: U zagrebačkom azilu Dumovec ni jedan kavez nije slobodan. U nekima je i po nekoliko pasa, a najstariji stanovnici tu su već 6 godina. Svi psi spremno čekaju svoj red za udomljenje. Svaki od pasa ovdje ima svoju priču, ali gotovo svi su prije Dumovca imali drugi dom i vlasnike – koji su ih napustili. Od raznoraznih mješanaca, do namjerno uzgojenih kombinacija borilačkih pasmina koje nikako ne bi trebale postojati. Uši su im odrezane, repovi skraćeni, nose moćna imena poput Ares ili King, ali već godinama žive iza rešetaka skloništa. Ima tu i štenaca koji za drugačiji život ni ne znaju.

<p>POTPIS Tatjana Zajec Dr.vet.med</p>	<p>TON: “Sad uvijek negdje oko 115 120, možda i više pasa i tako dvadesetak pa sve do 40 maca. A njihov dolazak ovisi o odlasku, a odlazak i udomljavanje uglavnom životinja, osim onih koje vratimo njihovim obiteljima. Pa tako to može biti nekad 2 3, a nekad može biti i desetak dnevno”.</p>
<p>Čistokrvni srednjoazijski ovčar napušten u kavezu skloništa</p>	<p>OFF: Trend kupovanja ljubimaca ne posustaje. Iz uzgajivačnica željnih zarade nerijetko izlaze psi osuđeni na bolest, zbog koje naposljetku završe u kavezima azila.</p>
<p>POTPIS Tatjana Zajec Dr.vet.med</p>	<p>TON: “Pa to je sada problem. Da, definitivno su u uzgoju ima, na crno su uzgoj i često životinje tamo nisu dobile svoje tablete protiv parazita na vrijeme, što je vrlo rano odmah skoro po rođenju nisu na vrijeme cijepljeni. Dolaze s nekakvim zaraznim bolestima. I sama sam bila prisutna puno puta, nažalost, kad bi umrli”.</p>
<p>Veterinarska ambulanta</p>	<p>OFF: Uz skloništa, sa bolesnim i ostavljenim psima svakodnevno se susreću veterinari.</p>
<p>POTPIS Branimir Rebselj Dr.vet.med</p>	<p>TON: “Ti uzmeš kavalira bez papira koji je ovako falša, tj. ne općenito ne bi smio postojati, prenosi enormnu količinu genetskih bolesti. Uzmeš falšu pudla i onda su dvije totalno falš pasmine u jednu kombinaciju. Kako to napraviti, kako to izgleda za pet godina? Suze i plač, suze i plač.</p>
<p>Veterinarska čekaonica puna pasa</p>	<p>OFF: Neki u psima iz uzgajališta vide problem, a neki pak zaradu.</p>

<p>POTPIS Branimir Rebselj Dr.vet.med</p>	<p>TON: “E, sad to tu vidi priliku za biznis. Znao je kad nabavi cavapooa to je njegov klijent. Ono više engleski buldog nije in. Svi znamo da je engleski buldog kvarljiva roba, ovo frende ovo je jack pot, to je rudnik zlata za pet, šest godina. Ma to je to naše društvo. Kako to promijeniti?”</p>
<p>Sklonište Maya I Pjero</p>	<p>OFF: Rješenje je u poticanju udomljavanja – životinji s ulice ili iz skloništa dati topli dom I pružiti drugu šansu za život. Maya je u Pjerov dom stigla kada je imala dvije godine, nakon što je njena vlasnica odlučila da je više ne želi.</p>
<p>POTPIS Pjero Kargotić Udomitelj</p>	<p>TON: “Nisam razmišlja koliko je teško uzet pasa koji ima dvi godine a ne par miseci... al ispalo je stvarno super jer bia je moment kad smo mi uzeli Mayu odvojili od vlasnice ona se nije okrenila za vlasnicom i to nam je bilo malo čudno“.</p>
<p>Pjero Mayi daje kekse</p>	<p>OFF: Iako je Maya prvotno bila čistokrvni plaćeni pas, to nije bilo ono što ga je kupilo. Znao je da će pas kojeg uzima iz nezahvalnih uvjeta puno više cijeliti topli dom.</p>
<p>POTPIS Pjero Kargotić Udomitelj</p>	<p>TON: “Razumin zašto ljudi to rade, razumin da neko želi kupit talijanskog hrta jer je predivan ovakav onakav, ali pored toliko pasa po azilima po Zagrebu a kamoli ne po hrvatskoj i po svitu...koja je točno razlika između Maye i pasa koji je preživio traumu i stoji na hladnoći cilu godinu – zašto njega ne želimo, a šta obični crno-bijeli pas? Nakraju ti pasi koji su proživili te traume budu puno zahvalniji i mirniji, predivniji, zdraviji...”</p>
<p>POTPIS Luka Oman Predsjednik udruge Prijatelji životinja</p>	<p>TON: “Da je problem velik, pokazuje i brojka od čak 10 tisuća pasa u skloništima svake godine. Dakle, možemo li uopće zamisliti brojku od 10 tisuća životinja koje je netko napustio.</p>
<p>Zorana kod kuće s psima</p>	<p>OFF: Oni koji nisu spremni na višegodišnju obavezu ljubimca, mogu pomoći i privremenim udomiteljstvom. Plemeniti je to čin koji Zorana obavlja već godinama.</p>

<p>POTPIS Zorana Antunović Privremena udomiteljica</p>	<p>TON: “Meni nije neki problem. Izazovno je, radi vremena i logistike, ali nije problem. Ne znam, ovako na pamet, nekoliko godina već tako privremeno imam. Sigurno šest od kada imam i Bubu. Ona je bila u biti prvi privremenac kad sam ja ostala bez svog psa. Prvi ne uspjeli, da. Sreća, ljudi koji su je došli pogledati sutra se nisu više ni javili mada smo sve već bili dogovorili. Ja isplakala dušu tu noć i na kraju evo ništa i super da je tako ispalo”.</p>
<p>Miško na kauču</p>	<p>OFF: Zorani pomaže i Miško, još jedan neuspjeli privremenac koji svaku pridošlicu prigrlji iz prve.</p>
<p>POTPIS Zorana Antunović Privremena udomiteljica</p>	<p>TON: “Ej Miško, ne možeš, ne možeš. Znam, znam. Miško je dosta mlad. Zovemo ga Johnny Bravo jer je samo ljubavi I mišići, nema druge misli”.</p>
<p>Zorana i psi</p>	<p>OFF: Zorana svoje privremence ne bira po izgledu I pasmini – već po hitnosti. A hitni su oni psi koji žive u lošim uvjetima ili su napušteni od strane vlasnika. To je od ove godine strože regulirano, jer se od sada za zlostavljanje i napuštanje životinje može ići u zatvor.</p>
<p>POTPIS Iris Ban Krošelj Predsjednica udruge Animalex</p>	<p>TON: “Vrlo važan je kazneni zakon. To se odnosi na članak 205. koji brani ubojstvo, odnosno mučenje životinja. Također, po novome od 2024. godine kaznenim zakonom je sankcionirano i napuštanje životinja, što je do sada bilo sankcionirano kao prekršaj unutar Zakona o zaštiti životinja”.</p>
<p>Pas u skloništu</p>	<p>OFF: Pravila postoje, ali upitna je njihova provedba. Ljudi ne znaju koga pozvati kada vide nezbrinutu životinju i neodgovornog vlasnika. Rupa u zakonu je mnogo, kao i ljudske okrutnosti.</p>
<p>POTPIS Iris Ban Krošelj Predsjednica udruge Animalex</p>	<p>TON: “Često kažem da tijela iskorištavaju neznanje građana, pa onda nekako slabo i postupe, odnosno često se prijave ignoriraju”.</p>

POTPIS Branimir Rebselj Dr.vet.med	TON: “Ja sam kad sam radio prije 30 godina. Ja sam imao situaciju kao dobar dan došli smo pogledati psa, reko čovjek ja nemam psa, kako nemate psa eno ga tamo. Ode čovjek u kuću izađe van s dvocjevkom bum ubije psa, kaže e više ga nemam. I što sad? Bježi čovječe pucat će I u tebe”.
POTPIS Luka Oman Predsjednik udruge Prijatelji životinja	TON: “Trenutno je zakon takav da govori o tome da je zabranjeno stalno držanje pasa vezanih. E, sad ta riječ stalno baca u vodu samu provedbu jer je jako teško dokazati što je to stalno, da li sad njega drže tako ili ga on samo tjedno odveže pet minuta itd”.
Zorana se igra s psima Pjero se igra s Mayom Veterinar priča s vlasnicima životinja	OFF: Ovi ljudi svoj život su posvetili životinjama i njihovoj dobrobiti. Sve što rade, rade za njih.
POTPIS Tatjana Zajec Dr.vet.med	TON: “Pa naš moto je i mi smo poznati po tome. Ljubav se ne kupuje i stvarno ne morate kupovati kućne ljubimce jer ćete ih naći i u skloništim, jednako kao i u udrugama za zaštitu životinja”.
POTPIS Zorana Antunović Privremena udomiteljica	TON: “Teža mi je i pomisao da oni misle da sam ih ostavila. To me muči ukupno 3 sata do 3 dana, ovisi kad dobijem snimku i sliku iz novog doma. Kad to stigne, onda sam ok”.
POTPIS Luka Oman Predsjednik udruge Prijatelji životinja	TON: “Životinje su tu žrtve, a nikako problem. Problem su nam ljudi ljudi koji ne kastriraju životinje, koji nabavljaju lakomisleno životinje, poklanjaju životinju, kupuju životinje umjesto da zapravo udomljuju i to vrlo odgovorno udomljuju”.
Zoranin pas spava sa sve četiri noge u zraku, štenac u Dumovcu	OFF: Jer ljubav se ne kupuje. Ovi mališani potpuno su besplatni, a kad bi ljubav bila platna valuta, mogli bi kupiti cijeli svijet.

6. Rasprava i zaključak

Pri izradi ovog rada, najteže je bilo ostati objektivan. Zagovaračkim pristupom ta objektivnost mogla se malo ublažiti, ali svejedno je rad trebao biti novinarski, a ne aktivistički. Kako navodi Caroline Fisher u svom radu o novinarskom kontinuumu, zagovaračko novinarstvo "pomiče granice između tradicionalne objektivnosti i subjektivnosti" (Fisher, 2016). Kako predstaviti priču, razgovarati sa sugovornicima i poslati poruku koja je bila cilj, a da ne bude apsolutno subjektivno, bio je izazov. Fisher također ističe kako zagovarački novinari imaju za cilj izazvati promjene kroz svoje izvještavanje, no istodobno moraju balansirati između emocionalnog angažmana i profesionalne distance (Fisher, 2016).

Priča, odnosno problemska reportaža, trebala je pobuditi osjećaje gledatelju te ga potaknuti na razmišljanje o životinjama i njihovoj dobrobiti, a da je opet bude informativno i objektivno. Proces pripreme i realizacije snimanja trajao je tri tjedna, tijekom kojih su se planovi značajno mijenjali. Produkcijski aspekti izrade ovog rada nisu uvijek bili zadovoljavajući, a u određenim slučajevima bilo je teško ostvariti početno zamišljene ciljeve. Izvorni plan bio je realizirati cjelokupno snimanje u Splitu, u suradnji sa splitskim veterinarom i drugim skloništem. Međutim, vremenska ograničenja u vezi s posuđivanjem opreme s fakulteta uvjetovala su promjenu plana. Ključnu ulogu u tehničkoj ispravnosti krajnjeg rezultata imala je dobra komunikacija sa snimateljicom. Iako je prikupljen materijal dovoljan za prilog od 45 minuta, finalna verzija priloga traje manje od 10 minuta, kako bi se zadržala pažnja gledatelja.

Tijekom snimanja bilo je situacija u kojima su važne tonske izjave morale biti ponovljene zbog neželjenih psovki sugovornika ili naglih pokreta kamere, što je zahtijevalo ponovno snimanje i gubitak autentičnosti izvornog materijala. Unatoč tim izazovima, svaki sugovornik i svaka životinja pridonijeli su bogatstvu i raznolikosti ovog rada, zbog čega je selekcija sadržaja za finalni prilog bila zahtjevna. Bliskost temi olakšala je pronalaženje sugovornika, što često predstavlja

izazov u izradi priloga. Ljudi koji se bave zaštitom i brigom o životinjama izrazili su spremnost govoriti o svojim iskustvima i biti glas životinja koje same ne mogu izraziti svoje potrebe. Novinarstvo ima moć oblikovanja javnog mišljenja te može pod povećalo dovesti teme koje su često zanemarene u sjeni drugih.

Kada bi se medijska pažnja više usmjerila na zaštitu životinja, možda bi ih svake godine sve manje bilo na ulici, a azili bi bili prazni i sretni.

Jedna objava medija na društvenim mrežama gdje se traži pomoć za prepune azile može imati milijunske preglede, a u tisućama ljudi, možda bi se pronašla barem jedna osoba koja je voljna pomoći. Ovaj rad proširio je moje razumijevanje tema o kojima ranije nisam razmišljala, i ostat će mi podsjetnik na područje koje sam tek počela istraživati, s još mnogo toga za otkriti.

7. Literatura

1. Prijatelji životinja (2016): Zabrana trajnoga držanja pasa na lancu <https://www.prijatelji-zivotinja.hr/index.hr.php?id=2753> (Pristupljeno 1.7.2024)
2. European Convention for the Protection of Pet Animals (1987) <https://rm.coe.int/168007a67d> (Pristupljeno 1.7.2024)
3. Dobrobit i zaštita životinja: Zakonodavstvo EU-a <https://www.europarl.europa.eu/topics/hr/article/20200624STO81911/dobrobit-i-zastita-zivotinja-zakonodavstvo-eu-a> (Pristupljeno 1.7.2024)
4. Cain, A.O. (1985). Pets as family members. *Marriage & Family Review*, 8, 5-10.
5. Shelter intake and surrender (2019) <https://www.asPCA.org/helping-people-pets/shelter-intake-and-surrender> (Pristupljeno 27.8.2024)
6. Dogs Trust. Stray Dogs Survey (2017) Summary Report. https://www.dogstrust.org.uk/downloads/stray%20dogs%20report_v4.pdf (Pristupljeno 1.7.2024.)
7. Mubanga, M., Byberg, L., Nowak, C. i dr. (2017) Dog ownership and the risk of cardiovascular disease and death – a nationwide cohort study. *Scientific Reports*, 7, 15821. <https://www.nature.com/articles/s41598-017-16118-6>
8. Perišin, Tena (2010) *Televizijske vijesti*. Naklada Medijska istraživanja: Zagreb.

9. Fisher, C. (2016). The advocacy continuum: Towards a theory of advocacy in journalism. *Journalism*, 17(6), 711-726.
10. N1 (2021): Prijatelji životinja: 10.000 je napuštenih životinja godišnje, ne kupujmo ih: <https://n1info.hr/magazin/ljubimci/prijatelji-zivotinja-10-000-je-napustenih-zivotinja-godisnje-ne-kupujmo-ih/>
11. Animal friends (2015): The negative effect of the media on animal abandonment: <https://www.animalfriends.co.uk/save-animals-with-us/animal-welfare-blog/the-negative-effect-of-the-media-on-animal-abandonment/>
12. Four paws (2023): the harmful consequences caused by pet abandonment: <https://www.four-paws.org/our-stories/publications-guides/the-harmful-consequences-caused-by-pet-abandonment>
13. McQuail, D. (2013) *Journalism and Society*. London; Thousand Oaks, CA; New Delhi, India; Singapore: SAGE.
14. Aji, A. P. (2019) *The role of social media in shaping the animal protection movement in Indonesia*. Department of Communication, Faculty of Social and Political Science, Universitas Airlangga, Surabaya, Indonesia.
15. Ophélie V. (2016). (Extra)ordinary activism: Veganism and the shaping of hemeratomias. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 36(11–12), 756–773. <https://doi.org/10.1108/IJSSP-12-2015-0137>
16. Jenkins, J. C. (1987). Nonprofit organizations and policy advocacy. In W. W. Powell (Ed.), *The nonprofit sector* (pp. 296–318). Yale University Press.

8. Prilozi

8. 1 Transkripti intervjua sa sugovornicima

Pjero Kargotić

Ja nisam pronašao Mayu, Maya je pronašla mene. Javila se poznanica na Instagram prije četiri i pol godine jer više nije mogla držati Mayu. Maya je imala dvije godine, bila je trudna i živjela u malom stanu te nije imala uvjete za održavanje ovako velikog psa. Jednostavno više nije mogla. Meni je Maya od prvog trenutka bila predivna. Odmah sam se javio mami jer sam tada živio s roditeljima, a doma smo imali samojedicu koja je bila dosta teritorijalna, što je na početku bio mali problem. Trebali smo ih polako upoznati, Mayu i našeg prvog psa. To je zapravo bio proces prilagodbe između njih dvije i nas doma. Mayu sam spasio na nekonvencionalan način jer ljudi inače udomljavaju pse iz azila, a ja sam na drugačiji način došao do nje. Kad je Maya sama doma, zna napraviti štetu. Jednom godišnje napravi neku nepodopštinu. Moraš naučiti da sve moraš pospremiti po kući, ne smiješ ostavljati jestivo smeće, sve pospremim, jastuke i ostalo. Nisam razmišljao koliko je teško uzeti psa koji ima dvije godine, a ne nekoliko mjeseci, ali ispalo je stvarno super. Kad smo uzeli Mayu i odvojili je od vlasnice, ona se nije ni okrenula za njom, što nam je bilo malo čudno. Možda se vlasnica nije dovoljno brinula o njoj, a možda je i Maya po prirodi takva. Razumijem zašto ljudi kupuju pse, razumijem da netko želi kupiti talijanskog hrta jer je predivan, ali uz toliko pasa u azilima, ne samo u Zagrebu, nego po cijeloj Hrvatskoj i svijetu, koja je razlika između Maye i psa koji je preživio traumu i stoji na hladnoći cijelu godinu? Zašto ne želimo njega, nego biramo samo atraktivne pse? Na kraju, ti psi koji su proživjeli te traume budu puno zahvalniji, mirniji, predivniji i zdraviji. Maya ima 40 kila i 40 tona dlaka. Kada smo se odlučili za nju, naravno da je prevladao izgled psa – Maya, američka akita s dugom dlakom, predivnih boja. Svi se okreću za njom i slikaju je na ulici. Mojoj mami, budući da već imamo samojedicu, to je bilo idealno jer se zaljubila u polarne pasmine. Na početku je bilo sitnih problema s privikavanjem između njih dvije, ali s vremenom je moja mama počela razmišljati o mogućnosti da Mayu možda damo dalje, budući da je veliki pas i mi živimo u stanu od oko 100 kvadrata, što je s dva velika psa ponekad problematično. Nije to kuća s okućnicom, pa je to stvaralo dodatne poteškoće. Nakon šest mjeseci zajedničkog života, mama je razmišljala o vraćanju Maye. U međuvremenu, ja sam odlučio otići na faks u Zagreb i povesti Mayu sa sobom. Naravno, mojoj

mami je to bilo teško prihvatiti. Na kraju, kad je shvatila da ću povesti Mayu, rekla je da to ne dolazi u obzir, i tako je to postala prava ljubav.

Branimir Rebselj

Svaka životinja, I pas I mačka, je osoba za sebe. Nema pravila da ćete vi dobiti gotov proizvod. Što god udomite, morate s tom životinjom raditi odgajati dresirati al tad su životinje puno zahvalnije nego ove kupljene, tako da je apsolutna preporuka uvijek udomiti životinju. Znači, kućni ljubimac, mora biti prijatelj i to mora biti najbolji prijatelj. Znači, morate imati vremena s njim baviti se. Znači, ako vi nemate vremena s tim kućne ljubimce baviti bilo s mačkom, bilo s psom, onda ga ne treba uzimati. Pogotovo ljudi koji imaju nekakve pretenzije nekakvim posebnim pasminama. Opet trebate pasminu upoznati. Ne smijete uzimati životinju zato što je lijepa zato što je slatka. To su gluposti. Znači životinju birate po feelingu. Zato su super stvari otići u azil gdje se može kliknuti s nekom životinjom. On znači mora se malo upoznati sa samim svojim ljubimcem koja udomljava da će joj netko tko nema vremena, oči biti doma i da nije samo da ima neko društvo za mačku ili mačka. Nije baš previše društvena životinja pa može spavati u kući po 12 sati, pa je može i treba. Netko ima vremena s njim obaviti koji može vodi ga u šetnju i na treninge takve stvari. Opet, svaka pasmina za sebe ima neke svoje karakteristične i takve stvari treba znati prije nego udomljava te životinje. To su neke osnovne stvari, one ribice, zečevi. Ne mislim da sad, možda će me neki točno osuditi, ali neke životinje naprosto. Nisu baš adekvatne za kućne ljubimce. Znači kad preuzmete kunića ili uzmete hrčka miševa i štakora, oni su slatki jednokratno, nisu inteligentni, a to su životinje koje su po prirodi štetočine. Uništiti će vam kuću, uništiti će vam namještaj, uništiti će vam kablove i. Uništiti će nam kuću. Najzdraviji su kad preživljavaju u prirodi. I onda vi takvu životinju kojoj je ono super savršeni stroj za preživljavanje stavite u idealne uvjete i stvar s patologije koju ne bi vidjeli nikad u prirodi. A tu patologiju na takvom ljubimcu nemoguće rješavat. Neke životinje bi trebale biti u prirodi ili da se još bolje izrazim. To je ko držanje ptica u kavezu. Ako volite tu životinju da ju pustite. Znači, nemojte niti zadovoljavati ukus. Mačka je došla k čovjeku i odlučila živjeti u suživotu s čovjekom. Nije to izabrala ptica ni onaj siroti Zec, no to je kunić na konju uzgojenu u zatočeništvu i mora biti cijeli život k'o zlatna ribica, zatvoren

u kavezu. I onda vi volite životinju? Ne volite, to je užasno sebično. Znači, ako volite životinje, onda ju treba put da živi prirodno, to jest uopće ne poticati takav način uzgoja. Očito je to licemjerstvo nakon. Tu je problem, vi imate zakon koji se ne provodi. Možete imati zakon koji je najstroži who cares, ali to nije problem samo sa životinjama u Hrvatskoj... Možete jedino apelirati na ljude na njihov moral savjest. Hrvatska je Texas, to je moje mišljenje. Tako da naše društvo ne valja, a ovo je samo mali dio. Životinje imaju puno bolju brigu nego ljudi. Kućni ljubimci, imaju puno puno, puno bolju zdravstvenu skrb, puno puno bolju brigu nego ljudi, onda to netko može. Ma gledam, ja sam kad sam radio prije 30 godina. Ja sam imao situaciju dobar dobar dan došli smo pogledati psa, reko čovjek ja nemam psa, kako nemate psa eno ga tamo. Ode čovjek u kuću izađe van s dvocjevkom bum ubije psa, kaže e više ga nemam. I što sad? Bježi čovječe pucat će I u tebe. Ja to doživio, ali to je 30 godina. To je bilo tu 12 kilometara od Zagreba. Znači, ima svega, ima svega u cirkusu.

Mi imamo sreću, živimo tu u Zagrebu i takve stvari možda ne vidimo Mi živimo u društvu gdje se ljudi ne zamaraju s trivijalnim stvarima, znači ono ne vide. Od drva ne vidiš šumu. Ja sa svakim čovjekom pokušam razgovarati. Vi ste oduzeli cavapoo psa, on je u stilu, čovječe. Znači, pudla je teško uzgojiti s papirima zato što je genetski ima sto deformacija i jako teško je dobiti dobro leglo koje nema nikakvih bolesti. Znači, to je pasmina sama po sebi zeznuta. Imaš kavalira, ista stvar koju će svaki nakon sedme godine biti srčani bolesnik. Ok, svaki. I one s papirima, najvjerojatnije ok, sad al ne, ali ti uzmeš kavalira bez papira koji je ovako falša, tj. ne općenito ne bi smio postojati, prenosi enormnu količinu genetskih bolesti. Uzmeš falšu pudla i onda su dvije totalno falš pasmine u jednu kombinaciju. Kako to napraviti, kako to izgleda za pet godina? Suze i plač suze i plač. Ali zašto svi šute o tome zašto nitko ne kaže ovako javno ni u svijetu. Zato što su veterinari govna. E, sad to tu vidi priliku za biznis. Znao je kad nabavi cavapooa to je njegov klijent. Ono više engleski buldog nije in. Svi znamo da engleski buldog kvarljiva roba ovo frende ovo je jack pot, to je rudnik zlata za pet, šest godina. Ma to je taj kvadrat naše društvo. Kako to promijeniti? Znači jednom da ljudima malo promijenite svijest da nekog tko ne zna mnogo o tim životinjama, o o nekakvim vrijednostima u životu. Ali kao što rekoh. Pas je u Zagrebu postao privjesak. Znači, prije pet godina su postali popularna akita. Znači, ljudi kupuju akite o kojem nemaju pojma. Imate osobu koja ne zna ništa o psima nabavi američku akitu. A npr. 50 posto svih pasa malih koji su dovedeni njih je potrgala akita, ne pitbull ne staford nego akita to je borbeni pas. Japanske akite su borbene, a ovo je na steroidima. Nije pas kriv. Kriv vlasnik koji je vidio slatko štene na televiziji. Ono hrvatska

priča to je ono dublje puno priče. Ja ne volim uzgajivače upravo iz tog razloga mislim da netko kao netko tko zarađuje na prodavanju. Uzgajivačnica će početi s jednom pasminom kako su druge pasmine dolazile u modu, samo mijenja pasmine. Pročitao si tri članka internetu ili je netko ispričao. Ti si nabavio, imaš para kupio muškog i ženskog s papirima i ideš u uzgoj.

Zorana Antunović

Ako u kući nema drugih pasa, onda u principu ovisi samo o tebi process prevremenog udomljavanja. Koliko si ono strpljiv i koliko si voljan eventualno istražiti neke pristupe ako onaj prvi ne upali. A sad ako imaš druge pse onda i to treba uzeti u obzir u smislu njihovog slaganja. Tako da meni nije... Doduša, ljudi različite pase udomljuju, neko ko nema pse ne bira. Ja moram birati jer moja Buba ne voli baš odrasle mužijake, starce, senjore. Imali smo dva. Tako da meni nije neki problem. Izazovno je, radi vremena i logistike, ali nije problem. Ne znam, ako na pamet, nekoliko godina već tako privremeno imam. Sigurno šest od kada imam i bubu. Ona je bila u biti prvi privremenac kad sam ja ostala bez svog psa. Prvi ne uspjeli, da. Da, prvi odmah ne uspjeli. Sreća, ljudi koji su joj došli pogledati sutra nisu se više ni javili mada smo sve već bili dogovorili. 15-ak sam imala privremenaca. Svi su sretno udomljeni. Jedno štene, Cvit, je doduše uginia. Ostali smo bez njega trovanje glistama ili nešto takvo. Nisam to prije nikad doživila. Još se s tim ne mogu pomiri, to mi je bilo vajno. Ali ostali su svi sretno udomljeni dobro i mi je sa većinom udomitelja se čujem, iako oni to ne moraju.

Znači, kod čuvalica mi imamo dogovor s udrugom koji u taj tren pomažamo. Neka čuvalica rade samo s jednom udrugom. I sad govorim o ljudima koji češće to rade. Dosta ljudi jednom uzme psa na privremeni pa ga ili ostave ili odrade to, pa više ne. A ima ljudi koji to rade često, koji i ja sam, i neki od nas, znači rade samo sa pojednom, ja s bilo kojom gdje procjenim da je neka hića ili nešto. Tako da mi imamo dogovor sa udrugom i onda nemaš u biti nikakva prava ništa tražiti od udomitelja, oni isto imaju dogovor s udrugom, a ne s nama. I tako ja su im onda pošaljem za Božić ili nešto tako. Isto im se javim pa onda dobijem opet. Na taj način bar jednom godišnje dobijem info. Miško je dosta mlad. Zovemo ga Johnny Bravo jer je samo ljubavi Mišići, nema druge misli Njih je šest bila u leglu. I nevjerojatno da su ovoliko dugo. Kod mene nikad se to nije dogodilo jer je ovo najudomljivija vrsta. Znači, mali, okretni su, ostat će sitni. Ali evo, neko vrime su već tu,

četiri od šest su sretno udomljene i njih dvoje, nadamo se ovom tjednu, nekim pozitivnim vijestima. Najbolje je u biti kad čuvalica može psa kojeg ima na privremenom naučiti i onom šta on treba znati u smislu obavljanja nužde, ponašanja i sl. Ali i pripremiti ga na razne okolnosti i na grad i na aute. Ja nažalost ako je njih bilo puno, nemam, a i sad nemam, nemam vremena voditi ih tipa u grad na šetnje, da oni iskuse i taj dio, a kod nas je ovdje mir, tišina, pa to je nešto što će trebati. A sad su baš u toj dobi da ih možeš tome lako i naučiti i na lajinu ih voditi i po gradu i sl. Da. Jer je dobar, svakog voli on kad uđem sa korpom štenaca, on poludi od sreće. Nisam nikad imala više od dva na privremenom. I još uz moja dva, tako da... A ovih zadnjih tri mjeseca smo imali ukupno deset. Ja im obično dam plišanku, nakupovala sam im se tih plišanki I onda im dam plišanku s našim mirisima mojim od pasima I braće I onda im to dam da imaju prvih per noći dok se priviknu na nove ljude. Najteže mi je da oni misle da sam ih ostavila. Ali taj dio je nekako prevaziđen, To me muči u kupno 3 sata do 3 dana, ovisi kad dobijem snimku i sliku iz novog doma. Kad to stigne, onda sam ok. Kad su nam prvi bili, ja mislim da smo odmah imali dva. Prvi privremenci koje smo ja i Buba imali. Ali ja mislim da su došli u paketu, da smo imali dva crna i bili su kod nas mjesec i po dva. I kad su otišli, Buba koja ih je prva dva tjedna ignorirala, tek ih je onda njoj tako trebalo, dva tjedna da ih prihvati. Obe smo se vratile u kuću, praznu, tihu, pale u depresiju. Dobro nam je došlo da odu, jer nam je bio prvi put da se malo i odmorimo i sve, ali na njoj bila je prazna nekako kuća. Pa i da poštujemo naše zakone, bilo bi puno, puno, puno, puno bolje. Ali. I na kraju dana, većina ljudi dolazi do organizacije, i ljudi dolaze do organizacije, a institucije zaboravljaju da su one započele organizaciju i još uvijek vode entuzijaste. A s većinom organizacija, posebno onih u kojima ljudi rade vlastiti posao osim načina na koji vode organizaciju ili rade organizaciju, to je vrlo teško. Najviše se čuju glupani, ili neinformirani, ili zločesti. I onda se dosta toga dovodi u pitanje kako je pasima, što je s njima, kako su im uvjeti, kakva je kontrola. I ok, dobro je da postoje neki općeniti standardi i vođenja takvih udruga i svega, ali alternativa jepuno gora, nego kad te neka udruga spasi, kad uznu te životinje s ceste ili otkud već. A ljudi rade najbolje što mogu. Znači, sve dok su psi zdravi, dok su na sigurnom, dok su nahranjeni, to što im je možda malo tijesno, ili što bi neki pas volio, je više radny, pa mu treba pet sati istrčavanja i slično. Preživiti će do udomljenja. Vrijeti isto koji za. Malo su pretijesne ili da je pas malo aktivniji pa mu treba 5 sati trčanja i tako dalje. Preživjet će do kraja života. Vrijedi, kao i za ljude. Malo su manje loši, nisu savršeni, ali nadamo se da je uvijek tako. Međutim, puno kritičara na internetu, naravno, gdje drugo. Intenzivnije se razmišlja danas o tome u Hrvatskoj nego nekad. Puno

intenzivnije se i radi na tim stvarima. Puno više udruga. Imamo puno više toga. Obični civili znaju pa znaju kako reagirati i slično baš zahvaljuju. Zahvaljujući društvenim mrežama. Itd. Okej je da se da se šta više drži zakona.

Tatjana Zajec

Sad uvijek negdje oko 115 120, možda i više pasa i tako dvadesetak pa sve do 40 maca. A njihov dolazak ovisi o odlasku, a odlazak iz udomljavanje uglavnom životinja, osim onih koje vratimo njihovim obiteljima. Pa tako to može biti nekad 2 3, a nekad može biti i desetak dnevno. Baš. No, baš su velike promjene ako dođe neko leglo mačića ili ili pasa. Evo sad čekamo jedno leglo mačića, onda ih je odmah jako puno. Pa imamo mjesta za nekih baš tako do 120 pasa, a za maca imamo samo 15 boksova, ali onda mi se družimo svuda. Ovako idu i po uredima i čekamo novo sklonište. Imamo upitnik o udomljavanju koji svatko tko želi udomiti psa imati, znači različiti su za svaku životinju. Ljudi to ispunjavaju. I sad mi tu vidimo u principu kojoj je životinja najviše odgovarala, s tim da ljudi najčešće biraju prema izgledu, a mi se opire tome i tražimo da se životinje biraju prema karakteru. Znači, ako ste aktivni i trčite, onda trebate takvog psa, ali ako niste, onda vam je on možda neki stariji pas koji sam se izložio s vama pred TV om. Isto tako super, ako ne znam, u domu ćete macu, a ako živite u zgradi na visokom, onda morate imati mreže protiv pada mace. Znači tako, razmišljamo o svim tim stvarima koje mogu biti potencijalno opasne u budućnosti. I taj upitnik nam je najvažnija stvar, a nakon toga ide ugovor u kojem su neke osnovne stvari. Ne znam odredbe o tome da ćete se brinuti o životinji što bi bilo logično i idemo u nadzoru ako i kad mislimo da nešto nije u redu ili kad dobijemo neku prijavu ili od građana ili i sami znamo o tome, ali životinje je jako puno previše pa ne uspijemo u svaku, s tim da računamo Da, uglavnom će se, recimo, u stanove dobro udomiti. Psi se sigurno ne mogu držati na lancu. Iako je u Stanovima, isto se može svašta događati. Drugi četvrtog Kazneni zakon donio nove odredbe da je pušten životinje kazneno djelo. Evo, baš ste me sad našli u pisanju kaznene prijave za jednog Stafford za Zeusa kojeg je njegova obitelj napustila tako da građani isto moraju biti svjesni da mogu u zatvor ako napuste životinju, a eto, na nama je da sve educiramo da se to čim manje događa. Za uvjete u kojima žive kućni ljubimci zaduženi su u svim jedinicama lokalne samouprave, pa tako i u Zagrebu. Komunalni redari i mi sve građane šaljemo tamo da se njima

jave ili na njihovu mail imaju i mogu otići osobno ili nazvati ih telefonski. A i sami kad primimo neki pošaljemo u komunalno redarstvo, tako da u principu su uvijek komunalni redari, osim ako je netko tešku baš zlostavljanje u pitanju, onda je DORH, odnosno Državni inspektorat i Veterinarske inspekcije. Na svakodnevnoj bazi mi nekoga ne odobrimo. Zapravo sam čula kako je u skloništu jako teško kod nas udomiti psa ili macu. A onda sam čula da je jako laku. Ja bih rekla da je istina negdje u sredini, ali nekima je to jako teško i neki neće nikad proći preko tih naših ugovora, dok drugi smatraju da je to okej i normalno je što i mi isto tako smatramo. A opet imamo i ove vlasnike i njihove obitelji koje su se loše brinule i koje svašta se događa. Evo i sad imamo pse u kojima su vlasnici ili kriminalci pa su završili u zatvoru ili ljudi završe u bolnici. Uvijek se nešto dogodi, pa i o tome razmišljamo kad i kako vratiti tu životinju i hoćemo ili nećemo i vratiti, ovisno o tome u kojem je životinja uvjetima živjela, pa ćemo i sami podnijeti prijavu ako smatramo da nešto nije u redu.

Split ima sklonište, a sad u kakvim su odnosima svi jedni s drugima, to je upitno s tim da mi u Zagrebu smatramo da Grad bi trebao biti vlasnik skloništa da sklonište neprofitno, Znači, ne bi ga trebali imati organizacije koje su profitne jer sav profit navodni kojeg zapravo i nema, ali svi novci trebaju ići u životinje, znači u njihovu dobrobit sve što imamo, a ako profit odlazi ljudima, onda sigurno ne odlazi za životinje. Pa naš moto je i mi smo poznati po tome. Ljubav se ne kupuje i stvarno ne morate kupovati kućne ljubimce jer ćete ih naći i u skloništima, jednako kao i u udrugama za zaštitu životinja. A to. Na početku sam rekla to što ljudi kupuju životinje. Baš po izgledu je posve krivo stvar zato što i baš sve te kupljene životinje završavaju gdje drugdje, nego u istim tim skloništima i udrugama, ako ne završe pod kotačima automobila i negdje tko zna gdje. Pa to je sada problem. Da, definitivno su u uzgoju ima, na crno su uzgoj i često životinje tamo nisu dekriminalizirane i nisu dobile svoje tablete protiv parazita na vrijeme, što je vrlo rano odmah skoro po rođenju nisu na vrijeme cijepljeni. Dolaze s nekim zaraznim bolestima. I sama sam bila prisutna puno puta, nažalost, kad bi umrli. Svaki pas mora biti označen odmah čim se stavlja u promet odmah po dolasku kod veterinaru. Svaki uzgajivač mora leglo odmah označiti mikročipom. Ali, što se tiče same kastracije, sad je tu. Jako teško reći što je tu sad moguće ili nemoguće. Iako mi u samom zakonu imamo mogućnost da se svakome naredi sterilizacija ako se ne pobrine za vlastito leglo pasa ili mačića. No, naravno, treba dovoljno i dovoljno komunalnih redara u cijeloj Hrvatskoj koji bi to kontrolirali, što znamo da se ne događa.

Luka Oman

Puno se bavimo problemom napuštanja životinja i to je zapravo problem neodgovornosti. Naime, jednostavno napuštene životinje ne padaju s neba. To su sve zapravo bilo štenci, mačići ili odrasli, psi i mačke koje je netko napustio. Dakle, tko je preuzeo odgovornost da se o njima brine čitav njihov život. Ali onda negdje na početku ili na sredini, tog puta se predomislio i prepustio ih ulici. Jasno je da napuštanje životinje s razlogom kazneno djelo, dakle, onaj tko napusti životinju po novom kaznenom zakonu može završiti u zatvoru čak do dvije godine. To je jedna kampanja koju smo provodili godinama upravo kako bi dali do znanja da napuštanje životinja zaista ima sve elemente kaznenog djela. Naime, onaj tko napusti životinju dobro zna da se ta životinja neće snaći. Znači, jednostavno, ona može stradati od udara automobila od hladnoće, vrućine, žeđi, gladi. A one sretnije koji sve to prežive pod navodnike sretnije završe zapravo u kavezima skloništa gdje tek za njih treba, dakle, pružiti im dobru veterinarsku skrb, cijepiti mikročip, dirati kastrirati, oglasiti i tražiti za njih novi dom. Tu dolazimo, naravno, opet do određenog problema jer u Hrvatskoj, nažalost, nije dovoljno popularno samo udomljavanje životinja. Iako zapravo životinje u skloništima. Dapače, možemo im prići, možemo se s njima podružiti, možemo i prošetati. Oni su pod stalnom veterinarskom skrbi i udomljavanjem.

Spasimo čak dvije životinje jednu onu direktno koju ćemo uzeti iz skloništa, a drugu kojem ćemo dati slobodno mjesto. Koja tek čeka da uopće dobi mjesto u skloništu. A s druge strane spasit ćemo životinje koje su u uzgoju. Odnosno nećemo kupiti životinju. Kod nas je veliki trend kupnja životinja. Ljudi kad kupuju životinju, zapravo ne samo da ostavljaju ovu životinju u skloništu ne udomljeno, nego zapravo sudjeluje u jednoj velikoj okrutnosti, trgovine životinjama. Dakle, jednostavno uzgoj životinja iznimno okrutan. Tu se radi, naravno, o profitu i štancanje. Što više štenaca i mačića koji treba prodati što bolje cijeni uzimati oglasnik u ruke gledati koliko ćemo dati za psa 100 eura ili tisuću eura, riskirajući zapravo da dobijemo bolesnog psa. Jer često su to upravo ovog križanci u srodstvu psi. I često nam se ljudi javljaju da imaju velikih problema da nisu ni cijepljeni itd. Umjesto toga pozivamo na udomljavanje životinja. Jednostavno te tako jedan plemenit čin i žalosno je da zapravo iznašli skloništa za životinje odlaze u Njemačku ili Austriju ili Veliku Britaniju, gdje jednostavno udomljavanje itekako fora. Ljudi ne žele kupiti životinju, svjesni što se krije iza uzgoja samih životinja. Trgovine životinjama s druge strane, želi pomoći životinjama. Mislim da u Hrvatskoj treba taj trend definitivno pojačati, jer kada bi samo u ovom

momentu svi koji kupuju životinje odlučili udomiti životinju, sva skloništa bila bi prazna jer možemo vidjeti koliko imamo moć u našim rukama, a samo trebamo promijeniti jednu naviku, a to je prestati kupovati životinje i umjesto toga ih udovoljavati. A da je problem velik, pokazuje i brojka od čak 10 tisuća pasa u skloništima svake godine. Dakle, možemo uopće zamisliti brojku od 10 tisuća životinja koje je netko napustio. Naime, zato je važan važna provedba zakona tu ne samo provedba zakona prema pojedincu, jer pojedinci, prema Zakonu o zaštiti životinja trebaju svakog psa. Dakle, mikročip birati dobro brinuti o njemu dati mu dobre uvjete, također cijepiti i također kastrirati, odnosno u zakonu piše voditi računa o kontroli razmnožavanja svakog kućnog ljubimca. Naime, ta odgovornost je na nama i jasno je da ukoliko to ne napravimo da će doći do nekontroliranog razmnožavanja, doći će do neželjenih štenaca i mačića koji će onda najčešće upravo biti odbačeni. Dakle, bilo na javnu površinu u šumu u park ili drugom u dvorište, pa će završiti i na lancu, što je zaista iznimno okrutno. Imamo problem i s time veliki broj pasa u Hrvatskoj je na lancu. Dakle, to je tako stravična, psihička i fizička patnja koju treba itekako zakonski u potpunosti zabraniti, To je dozvoljeno. Nažalost, trenutno je zakon takav da govori o tome da je zabranjeno stalno držanje pasa vezanih. E, sad ta riječ stalno baca u vodu samu provedbu jer je jako teško dokazati što je to stalno, da li sad njega držati tako tjedno ili ga on samo tjedno zaveže, pet minuta itd.. Treba primijeniti naprosto odredba da bude vrlo jasna, kao što je primjerice, u Austriji i drugim državama zabranjeno držanje pasa na lancu, dakle izbaciti riječ stalno. Time ćemo izbaciti tu ogromnu okrutnost koju smo mislili svi da smo se riješili 2017. Nažalost, zakon je stupio na snagu i vidjeli smo da od provedbe ništa. Stoga mi sada pozivamo sve da posjete naše web stranice, prijatelji, minus životinja, točka hair i potpišu peticiju za zabranu držanja pasa na lancu. Također i za zapravo bolji Zakon o zaštiti životinja, ali su tu i druge odredbe koje treba itekako popraviti, a mogu pomoći u tome da se zapravo ne napuštaju životinje. Jedna definitivno odredba je i obavezna kastracija, naravno uz propisane izuzetke, ali ono što je važno da se naglasi da kada govorimo o psima i mačkama, ta kontrola razmnožavanja koja je već propisana zakonom mora biti propisani način te kontrole, a svaki veterinar će reći da je upravo se to radi kastracija kastracije. Dakle, jednostavno. Time se pomaže životinjama i pomaže se, naravno, čitavoj zajednici jer napuštena životinja je problem koji je stvorio njezin dosadašnji skrbnik, a ide na teret lokalne zajednice. Naime, tu govorimo zapravo o tome što bi moglo riješiti problem, a to je striktna provedba zakona, odnosno da svi gradovi i općine u Hrvatskoj zaista provedu svoje zakonske obveze. Prva je zakonska obveza. Da moraju imati skloništa ili ugovore

sa skloništima, odnosno zakon. Jasno, kaže, moraju organizirati zbrinjavanje ranjenih i napuštenih životinja, a zakon prepušta njima na koji način, ali jasno daje do znanja da neki stanovnik tog grada ili općine ili turist ako vidi napuštenih životinja na ulicu da ima koga nazvati, bez obzira se radi o radnom danu ili vikendom i da netko pod tu životinju dođe čim prije. Kada govorimo o ranjenoj životinji, rok je najkasnije u roku od dva sata. Dakle, zakon je jasan, Pravilnici su jasni, samo je treba provesti. Jedna vrlo važna zakonska obveza i kontrola mikro čipiranja svih pasa, odnosno svi gradovi i općine trebaju obići sva kućanstva i provjeriti da li su svi psi označeni mikročipom. Oni koji su to napravili itekako imaju znatno manje napuštenih životinja. Logično je. Upravo ove napuštene životinje su one bez čipa. Ne označene i one završavaju u skloništu, one za kojih se zna čip. Naravno, zna im se i tko im je vlasnik, pa se može pas vratiti ili ako. Ako se radi o neodgovornosti, može se upozoriti kazniti i tako dalje, ali definitivno je puno manja šansa da životinja bude napuštena. Edukacija je iznimno važna stvar također propisana zakonom, dakle lokalne zajednice, Gradovi i općine trebaju kontinuirano educirati stanovništvo poput plakata, letaka, radio, emisija, televizijskih priloga itd. promovirati zaštitu životinja općenito i naravno odgovornost skrbnika koje su njihove obveze upravo mikro, čipiranje, kastracija itd.. Puno pričati, dakle o tome da bi se preventivno djelovalo da se životinje ne napuštaju. I možda najvažnija stvar je upravo kastracija. Dakle, gradovi i općine trebaju financirati kastracije skrbničkih pasa i mačaka. Kad govorimo napuštenim životinjama, to je zakonska obveza, isto također i za slobodno živuće mačke. To je također zakonska obveza da svi gradovi i općine trebaju provoditi kastracija, ali govorimo o vlasničkim, skrbničkih psima i mačkama. Također, tu mnoge lokalne zajednice već sada financiraju kastraciju jer su svjesni da je bolje dat novce za kastraciju tog skrbničkog psa nego kasnije zbrinjavati njegove potomke. Vrlo je jasna računica stoga što mi promoviramo iznimno puno kastraciju kako direktno pozivamo ljude da kandidiraju svoje pse, da centriraju mačke na ulici i naravno svoje mačke, bez obzira da li se radi o muškim ili ženskim jedinkama pasa i mačaka. Sve zaslužuju pomoć u kastraciju, govorimo pomoći jer time prvenstveno pomažemo samim životinjama. One si sami. Tu ne mogu pomoći. Ne možemo od njih očekivati da će one od ovoga provoditi same kontrolu razmnožavanja. Dakle, odgovornost je na nama. Stoga trebamo svi posjetiti veterinara ugovoriti kastraciju i definitivno ćemo i te kako utjecati na to da nemamo priljev novih napuštenih životinja. Kada bi se, naravno, uz to, onda još i puno više promoviralo udomljavanje, odnosno govorilo o ljudima da ne kupuju životinje, već da posjete sklonište. Naravno da bi taj problem toliko smanjio koliko je, primjerice, nedovoljno u Sloveniji

ili Austriji, gdje su skloništa poluprazna i gdje ona više služe u edukativne svrhe. Dakle, djeca dolaze u skloništa posjećuju. Priča se upravo o problemu itd., a ne kao kod nas da su zapravo servis za neodgovorne građane. Da se razumijemo, isto je jako važno razumjeti same udruge, a onda i pojedinci ili udruge su zapravo skupine građana nisu dužne, nemaju nikakvu zakonsku obvezu i nisu dužne raditi na u zbrinjavanju životinja, udomljavanju i promociji. To je njihova dobra volja i to bi trebali gradovi i općine itekako cijeliti jer zapravo rade ono što je njihova zakonska obveza. Dakle, kada bi gradovi i općine preuzele sve što trebaju na sebe, automatski bi to opteretilo same udruge i jednostavno ne bi oni imali takav pritisak na sebi. Tako je sve povezano. Naravno da mala mjesta, ali opet i mala mjesta imaju svoje općine. Ima i svoju lokalnu zajednicu. Znači sve se napravi u malom. I opet se može. Naravno da se opravdanje uvijek može naći velika lokalna nezainteresiranost. Mi smo veliki kako ćemo mi biti sve kuće. Td. Mali ima i svoje probleme, ali zapravo treba naći rješenje. Mi sad u Hrvatskoj već imamo jako dobro dobrih primjera. Dakle i općina, koliko god su male da su uveli i obveznu kastraciju za pse i mačke uz propisane izuzetke. Proveli su kontrolu mikročip širenju financiraju kastracije za svoje stanovnike. Dakle, pokazali su da se može. Naravno, dobili su i dobre rezultate. Jednostavno se vidi da otkad su provele te mjere da jednostavno ide manje iz njihovog područja životinja u sklonište. Treba uložiti truda, ali sav trud se, naravno, isplati i jednostavno trebamo uvesti reda. A koliko smo mi daleko od reda gdje u drugim državama pokazuje primjer, recimo, Austrije koja u nekim pokrajinama sada ugađa. Dakle i dozvole za skrb o kućnom ljubimcu. Naime, kada netko zaželi skrbiti o nekom psu, onda on prvo treba javiti svojoj lokalnoj zajednici da dobiti dozvolu za to. Uvjet za dozvolu je da sasluša tečaj od nekih 2-3 sata u kojemu se izloži upravo sve ono što ga čeka kada bi skrbio o psu. Nažalost, u Hrvatskoj se o tome uopće ne priča. Često ljudi kupuju životinju, naročito ona za blagdane itd. Mi smo užasno protiv toga životinja ne može biti iznenađenje. Ne može biti poklon za pod bor. To mora biti vrlo odgovorna odluka čitave obitelji. Često kod nas se doslovno životinja kupi onako kao iznenađenje za pod bor djetetu. To dijete već odraste ne završi školu, već ima i svoju djecu, ali pas je još uvijek živ i traži istu odgovornost. Odgovornost i skrb i ljubav i vrijeme i pažnju, kao i prvog dana. Dakle, treba razmišljati o tome da 15 godina unaprijed na sve to čeka da moramo razmišljati da imamo dovoljno novaca za liječenje za hranu, za cijepljenje, za kastraciju itd. Da moramo imati dovoljno vremena ljubavi za šetnje za pažnju. Psi su socijalna bića, dakle, nije im dovoljno samo da imaju jesti i piti. Oni traže zapravo našu prisutnost naše druženje. Dakle, oni jednostavno i u prirodi su živjeli u čoporu i nisu samostalne jedinke, nego jednostavno. Doslovno

su kao djeca. Znači koju imamo i o kojoj trebamo skrbiti. I da se sad vratimo upravo na Austriju i taj model. Dakle, sve to što sam sad priča, oni čuju u tom jednom tečaju i kada su čuli, moraju potpisati da su oni zaista čuli. Mnogi se i predomisle. Ali oni koji potpišu ti jasno ovoga znaju što ih čeka u sljedećih 15 godina dobivaju dozvolu da nabave i još prije toga trebaju posjetiti sklonište. Dakle, ne naređuju im se da udome životinju, ali trebaju barem posjetiti sklonište vidjeti da li ima neka životinja koje bi mogli udomiti. Vidimo koliko je to znači. Jedan sustav koji je pokazao da upravo treba napraviti reda, da je sve na odgovornosti čovjeka, da nemamo mi problem. I ne rade nama problem životinje. Životinje su tu žrtve, a nikako problem. Problem su nam ljudi ljudi koji ne kastrirani životinje koje nabavljaju lakomisleno životinje, poklanjaju životinju, kupuju životinje umjesto da zapravo udomljuju i to vrlo odgovorno udomljuju. Dakle, svaka udruga će itekako dati upute što znači udomiti životinju, potpisat će se ugovor o mnijenju itd. upravo zato da se shvati ozbiljno. Dakle, nije cilj da ljudi imaju što više životinja, nego da imamo zapravo odgovorne skrbnike koji će o njima brinuti bez da štete toj životinji, bez da ta životinja može naštetiti drugim životinjama, ugriz nekog čovjeka, životinje itd. Dakle, odgovornost na prvom mjestu i u dobrim uvjetima. Kako je dobro životinjom, tako i dobro i čitavoj zajednici, dobro funkcioniramo i u gradovima i na selu itd. i automatski to povezano, naravno i sa psima na lancu. Naime, mi smo vidjeli, prema prema statistikama i situaciji da psi na lancu uglavnom su zanemareni. Naravno, ali ako je netko spreman živo biće staviti na lanac psihički i fizički ga svakodnevno mučiti godinama. Možemo li uopće sebe zamisliti? Jedan dan zavezan i ne zna za nekakav koš, za kukuruz ili bunar. Na metar lanca samo jedan dan samo jedan dan. Dakle, ono što životinji treba jest da živi u svog čovjeka. Ona će. Koliko god dvorište imalo veliko htjeti, naravno, barem preko noći prespavati jeli uz svog čovjeka itd. To je povezano i s javnim redom mirom. Isto kao ono kad kažemo pas laje. Ometa drugo, pa nije pas kriv. Kriv je njegov vlasnik, što ga je, ne znam zavezao za lanac susjedu pod prozor. I šta pas radi, nego da laje i urla i želi ući u kuću, ovaj ga ne pušta itd. Kod odgovornih vlasnika, vi ne znate da imaju psa zato što oni znaju da navečer, kad se ide na spavanje, nećeš ostaviti psa zavezanog susjedu pod prozor, nego će zapravo čim ga uvest u kuću i tamo će prespavati. Vrlo jednostavno uz dobru skrbi rješavaju se i mnogi drugi problemi. Automatski, naravno, takve osobe koje dobro skrbe o životinjama misle i na kastraciju. Naravno da ne žele da im se dogode štenci. Naravno, žele olakšati taj suživot svojoj životinji jer, naravno i psi i mačke ovoga lakše kastrirani žive, manje se psihički pate, manje, imaju želju odlutati od kuće, ne mogu sami kontrolirati svoje nagone. Dakle, ima tu puno prednosti sama same kastracije i to naravno.

Odgovorni skrbnici znaju i oni također, naravno, čim im kroči birati svog psa i ako se slučajno dogodi da ga izgube, da ga mogu lakše naći. Dakle, opet sve vidimo da je vezano za samo odgovornost, no mislim da u Hrvatskoj ta odgovornost ne vježba zakonom i kaznama. I mislim da ćemo riješiti problem samo ako ćemo uvesti doslovno reda. Ova je, naravno, kaznena, odredba će puno pomoći. Dakle, puno se treba priča da je napuštanje životinje sada može kazniti zatvorskom kaznom. Dakle, da oni svi koji uopće razmisle da napuste životinju da o tome ni ne razmišljaju, Ali naravno, još nam je važnije da oni koji nabavljaju životinje onako razmisle. Čekaj, čekaj malo ubijaju zatvor. Zbog te životinje smo mi zaista kao obitelj spremni da. Preuzmemo ili onako to sad samo tako jer nam je to sad hir jer smo gledali nekakav animirani film u kojem je bio nekakav pas i mi bi baš sad takvog itd. uopće edukacija djece da su psi različiti i da upravo ne treba, kao što ne bi htjeli. Naravno, i da jedni druge gledamo onako i biramo po izgledu, da tako ne radimo sa psima. Lijepo je otići u sklonište i zapravo po karakteru izabrati psa prošetati s nekim. Dapače, u skloništima se može volontirati. Znači i oni koji ne mogu sada udomiti psa mogu pomoći. Mogu pomoći prošetati mogu pomoći i biti kumovi da se tako izrazim, zatim psima, odnosno na svojim grupama nekog psa oglašavati. Probat ću naći dom i tako. I tako pomoć nekako odgovorit. Koji baš želi takvog psa kojeg je vidio u animiranom filmu. Pa reći Nemoj, nemoj ono. Okrutnosti je trgovina životinja, kupnja životinja, rađe otići u sklonište. I naravno, svi oni koji su donijeli životinju. Kako god pas izgleda, on tako uđe, uđe pod kožu. To je pravo prijateljstvo i ljubav. Kako god izgledao i ljudi su udomili pse i bez jedne noge i bez oka i tako dalje i život bi dali za njega. I nema šanse da bi ga napustili. I uopće im nije važno kako im pas izgleda jer su ga upravo udomili. Željeli su mu pomoći. Željeli su mu pružiti dom, a sam taj pas nije ništa skrivio što ga je netko napustio, tako da je to udomljavanje životinja i ključan ključan potez koji trebamo napraviti u Hrvatskoj uz naravno, provedbene. Sve je već sada zakonske odredbe i njihovo pooštavanje. Smatramo da bi, naravno, puno pomoglo veća kontrola mikro čipiranja pasa da se to provodi, da se propiše obavezna kastracija pasa i mačaka, uz naravno, opravdane izuzetke. Sve bi to pomoglo da nemamo zapravo toliki broj životinja u skloništima. Nažalost, mi smo sada i u trenutku kad nemamo dovoljno skloništa, ne samo zato što imamo veliki broj napuštenih životinja, nego zato što lokalne zajednice su trome po tom pitanju, pa eto, neke imaju sklonište već desetljećima, a neke još stalno imaju neka obećanja i planove itd. Pa primjerice jedan grad Split po veličini drugi grad u Hrvatskoj nema svoje sklonište. To je ono tužno. Ja nemam kako drugo reći, to je tužno i to govori zapravo i o gradu. To govori o državi, kao i ova brojka 10 tisuća napuštenih životinja.

Pa kome to govori? Pa ne o životinjama, to govori o nama. O tome se može vidjeti kako se odnosimo prema životinjama oko nas. Drugi po redu grad po veličini nema svoje sklonište.

8.2 PRIPREMA – Televizijski prilog: Druga šansa za život

Tema: Udumljavanje i zaštita ugroženih i napuštenih životinja

Novinarka: Hana Vukelić

Fokus priloga: Prikazati realnu sliku brige o napuštenim životinjama te borbe za njihov kvalitetan život i dom.

Istraživanje:

Napuštanje kućnih ljubimaca složeno je pitanje s mnogim čimbenicima, od financijskih poteškoća do nedostatka obrazovanja o odgovornom posjedovanju kućnih ljubimaca. Ljudi koji kupuju ili udumljavaju kućne ljubimce bez prethodnog istraživanja mogu se naći preopterećeni odgovornošću i mogu osjećati da imaju malo drugih opcija osim da ih napuste.

U drugim slučajevima, vlasnici se jednostavno ne mogu brinuti za svoje ljubimce zbog životnih promjena kao što je preseljenje u novi dom ili rađanje djeteta. U tim situacijama životinji može biti teško prilagoditi se, a vlasnici mogu smatrati da nema druge nego da je napuste.

Hrvatska skloništa godišnje prime oko 10 tisuća napuštenih životinja, uglavnom pasa. Kao potrebne mjere, udruge koje rade s životinjama ističu kastraciju i mikročipiranje životinja te udumljavanje umjesto kupnje.

Prema nedavnim zakonskim izmjenama, osobe koje napuste životinju mogu završiti u zatvoru do godinu dana, odnosno do dvije godine ako je napuštanjem prouzročena smrt životinje.

“U tu brojku ne ulaze napuštene mačke ni domaće životinje, koje se također napuštaju u velikom broju”, poručili su Prijatelji životinja povodom Svjetskog dana napuštenih životinja kojim se ukazuje na važnost odgovorne skrbi za sve životinje koje su ljudi izabrali za članove obitelji.

Okrutnost prema životinjama je situacija u kojoj osoba namjerno uzrokuje patnju životinje, na primjer fizički je ozljeđujući. Zanemarivanje je kada osoba uzrokuje patnju životinje ne

pružajući joj sve što joj je potrebno da bude dobro. Na primjer, ne daju životinji hranu, vodu ili veterinarski tretman koji im je potreban. Možda drže životinju u malom kavezu ili je ostavljaju samu predugo. Ljudi ne žele uvijek nauditi životinji, ponekad ne razumiju što im treba.

U Hrvatskoj ima stotine udruga, organizacija, skloništa i sigurnih kuća za životinje u kojima se trude pomoći životinji najbolje što mogu – krovom nad glavom, hranom i vodom, društvom, veterinarskim pregledima a i ono najvažnije – ljubavlju.

Svaka životinja zaslužuje siguran dom, a često ostanu zanemareni u skloništima, jer se ljudi sve češće okreću 'dizajnerskim' štencima iz uzgajališta.

Iako je i kupnja ljubimca legalan i uobičajen čin, ovim prilogom (i završnim radom) želim potaknuti ljude da daju priliku životinjama iz skloništa, koje su jednako vrijedne ljubavi. Za one koji ne mogu životinji osigurati dom, mogu se ohrabriti i pomoći šetnjama i donacijama.

Plan snimanja:

Obići udruge Prijatelji životinja, Animalex. Posjetiti sklonište Dumovec, veterinara, udomitelja životinja i privremenog udomitelja, kako bi imali što više perspektiva

Glavne teze:

Previše je životinja u ugroženoj životnoj situaciji.

Ljudi previše kupuju ljubimce, umjesto da ih udomljavaju.

Pitanja za sugovornika:

S obzirom da je u pitanju dokumentarni prilog, cilj je da priča bude što prirodnija. Od udruga i udomitelja želim dobiti njihova mišljenja na temu – ono što oni smatraju da je važno reći.

Uz navedena pitanja vodit ću razgovor kako ne bi otišao u krivom smjeru, ali da onaj tko sudjeluje u razgovoru ima dovoljno prostora za autentičan odgovor. Također, neka ključna pitanja će se ponavljati kako bi na isto pitanje dobila što više različitih odgovora.

SUGOVORNICI:

Udruga Prijatelji životinja, Luka Oman

Predsjednik udruge

Kakva je situacija s životinjama na ulicama? Je li ih sve više, sve manje?

Je li postroženje Zakona imalo ikakvog efekta posljednjih mjeseci?

Kolika je obaveza imati ljubimca?

Jesu li mačke zanemarene, s obzirom da ljudi smatraju da su one snalažljivije od psa na ulici?

Je li hrvatski zakon dovoljno strog prema zlostavljačima životinja?

Je li etično kupovati ljubimca?

Je li etično uzgajati pse i mačke?

Udruga Animalex, Iris Ban Krošelj

Iris je pravica koja se bavi pravnim poslovima vezanima za udomljavanje – npr. piše prijave vlasnicima nezbrinutih životinja

Koja je svrha vašeg rada?

Je li hrvatski zakon dovoljno strog prema zlostavljačima životinja?

Što učiniti kada naiđemo na dvorišta sa psima zavezanima na dva metra lanca?

Koje su rupe u zakonu za zlostavljače životinja, odnosno za napuštanje životinja?

Provode li se zakoni dovoljno?

Veterinarska ambulanta Branimir Vet

Branimir Rebselj

Je li 'sigurno' uzeti životinju koja nije s vama odrasla? Može li se odrasli pas naviknuti na čovjeka koji nije s njim od početka?

Koliko je u Hrvatskoj normalno vidjeti macu 'kontenjerku' i ne obraćati pažnju na to?

Jesmo li općenito narod koji je dobar prema životinjama?

Što ljudi trebaju znati prije nego što udome životinju?

Je li hrvatski zakon dovoljno strog prema zlostavljačima životinja?

Je li etično kupovati ljubimca?

Je li svaka životinja prikladan ljubimac?

Pjero Kargotić

Udomitelj psa i papiga

Koja je Mayina priča?

Koliko je teško preuzeti brigu o psu koji te ne poznaje?

Koje su prednosti, nedostaci udomljavanja?

Osjećaš li da je ljubimac prevelika obaveza?

Je li za tebe kupovanje psa neetično?

Zorana Antunović

Privremeni udomitelj

Koliko je teško preuzeti brigu o psu koji te ne poznaje?

Koje su prednosti, nedostaci udomljavanja?

Je li za tebe kupovanje psa neetično?

Je li se teško odvojiti od psa kad je vrijeme da ode u svoj zauvijek dom?

Koji je najteži dio tvoga posla?

Sklonište Dumovec

Tatjana Zajec

Koliko životinja je trenutno u vašoj brizi?

Kako izgleda proces udomljavanja?

Koliko često odbijete nekoga tko se prijavi za udomljenje životinje?

Koji su kriteriji?

Jesu li hrvatski zakoni dovoljno strogi?

Je li etično kupiti ljubimca?

Slika:

Luka Oman unutar udruge, prostorije udruge, djelatnici I životinje unutar udruge

Poster, plakati, letci, promo materijal, slika radnog prostora udruge.

Iris kod kuće sa svoja tri psa, Iris radi za kompjuterom, hranjenje psa.

Veterinarska ambulanta, instrumenti s kojima se vrše pregledi životinja, slike životinja, životinje u čekaoni...

Pjero i Maya kod kuće u svojoj rutini, hranjenje Maye, šetnja, češljanje krzna, Maya s papigama.

Zorana kod kuće sa svojim psima, hranjenje pasa, maženje.

Summary

The topic of animal protection, although increasingly present in the public sphere, still represents a significant challenge in modern society. Despite increasing progress in raising awareness of animal rights, the problem of abandoned animals remains serious, while shelters are often the last refuge for many of them. This work is dedicated to researching the world of animal care through audiovisual problem reportage, which enables the presentation of the complexity of this problem in a multidimensional way. The basis of this written work is the advocacy approach in journalism, the goal of which is to approach a topic emotionally and make the public aware of its importance. This topic is of public importance, therefore it was important to convey as authentically as possible the experiences of the interlocutors who dedicated their lives to animals. In order to achieve the goal of credibility, but also of approaching the public in an emotional way, the most important thing was the preparation and conversation with the interlocutors. By using different elements, the work tries to provide a deeper insight into various aspects of the protection and adoption of abandoned animals, and in this way to show how society copes with this challenge. The aim of the television reportage was to investigate in detail different approaches to the protection and adoption of animals through interviews with individuals and organizations involved in the care of abandoned animals in various ways. Through interviews with legal experts, volunteers, activists and foster parents, the work shows their daily struggle, dedication and passion for this noble mission. In this way, an effort is made to shed light on the complexity of the problem and to inspire the general public to actively get involved in solving it, which is also the goal of advocacy journalism. Given the complexity of the issue of animal protection, the use of audiovisual means in this work proved to be crucial for creating a more complete understanding. Visual representations of the condition in which animals are found allow a deeper and more emotional experience than through written text. By combining words, images and an advocacy type of journalism, the work provides a complete insight into the issue of abandoned animals and promotes awareness of the importance of action in animal protection.

Key words: advocacy journalism; television report; the role of journalism; animal protection; animal rights

